

HILSNINGSTALE VED PRISUTDELING FOR UNGE FORSKERE 1981

"Misnøgja er mor åt all framgang", sa Åsmund Olavsson Vinje. Det er mye sant i det. Men fremgangen gikk langsomt i Norge den gang Vinje levde og langt inn i dette århundre.

Vitebegjærighet og forskning er ikke mindre viktige vilkår for at landet skal utvikle seg og bli godt å leve i. For å drive denne forskning trenger vi krefter som er villig til å satse på utdanning og spesialisering. Vi trenger forskere med kunnskap, fantasi, selvstendighet og pågangsmot.

2.

Det er derfor en glede for meg å kunne hilse noen av dere som alt i meget ung alder har vært i stand til å gjøre en selvstendig forskningsinnsats.

Jeg har med interesse sett listen over forskningsbidragene som viser en stor faglig bredde. Vi har oppgaver fra naturvitenskap og datateknikk. Her er historiske og humanistiske arbeider. I en tid da mange er urolige over tegn på historieløshet, er det både gledelig - og naturlig - at ungdommen også søker tilbake til våre felles røtter.

Flere av bidragene blir vurdert å være av høy faglig standard. Likevel står dere jo ved starten av et forskningsarbeid.

Men når forskningsinteressen er vakt allerede i så unge år, vil noen av dere sikkert fortsette med en utdanning som gjør dere til forskere.

Det er et spesielt behov for en indre drivkraft og glede ved et så krevende arbeid som forskning er. Også forskere kan oppleve skuffelser og motgang fordi arbeidet ikke gir de ønskede forskningsresultater. Det er i slik motgang at forskningsinteressen virkelig blir satt på prøve. Jeg har selv følt på kroppen de tunge stunder man vil og må møte på veien. Forskningsinnsats er ofte ikke noen mindre utholdenhetsprøve enn sport og idrett på høyeste nivå.

Vi bevilger store beløp til utdanning og forskning. Vi vet at også disse pengene bevilges i konkurranse med bevilgninger til andre gode formål som sosial omsorg, helsepleie og næringsliv.

Det blir derfor et selvfølgelig ansvar å vurdere den samfunnsmessige nytte av forskningen. En gang i blant blir det hevdet at politikere skjeler litt for mye til det som er matnyttig forskning på kort sikt. Men vi må aldri tape av syne at mye forskning først er nyttig hvis man ser den i et lengre tidsperspektiv. Vi trenger en stor bredde i vår forskning hvis vi fortsatt skal bringe landet fremover og gi det beste grunnlag for menneskelig og materiell vekst. Forskerne har også en plikt til å vise samfunnsmessig ansvar.

Det er et ansvar med flere sider. Det gjelder bl.a. valget av forskningsoppgaver. Men det gjelder også ansvaret for å spre kunnskap om de resultater som nås. Av begge disse grunner må forskerne unngå å isolere seg.

Når dere ser dere rundt i samfunnet, vil dere lett få øye på uløste oppgaver. Det gjelder i vårt eget land, og ikke mindre i en verden der flertallet enda lever i sult og nød. Vi som lever i land med frihet og materielt overskudd til å søke ny kunnskap, må også ha dette perspektivet med oss. Verden slutter ikke ved vår hagegrind - det angår oss direkte hva som skjer i andre og mindre heldigstilte land.

Friheten til å forske og til å søke ny kunnskap er en sentral del av vår frihet og vårt demokrati. Vi som nyter denne friheten har en forpliktelse til å bruke den til beste for fellesskapet - både vårt lokale fellesskap og det globale.

Et av våre langsiktige mål er å gi alle mennesker muligheter til å utfolde seg gjennom egen arbeidsinnsats, til å la mangfoldet i evner og anlegg komme til sin rett. Vi vil derfor fortsette arbeidet for å gi all ungdom reelle muligheter til utdanning til beste for dem selv og for samfunnet. Forskingen er et av utdanningens hovedgrunnlag. De som velger sitt yrke i forskningen vil få et slitsomt, men spennende og givende yrke. Den viktigste belønningen vil

være gleden ved å finne ny kunnskap og tilfredsstillelsen ved et utfordrende arbeid. Men fordi vitebegjærligheten er en av våre grunnleggende drivkrefter, vil også de av dere som velger andre yrker kunne fortsette å ha glede av å forske i fritiden.

Jeg gratulerer dere med innsatsen og ønsker dere lykke til med fortsettelsen.
